

Tikslas (g)
**„Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir sudaryti palankesnes
sąlygas verslo plėtrai kaimo vietovėse“**

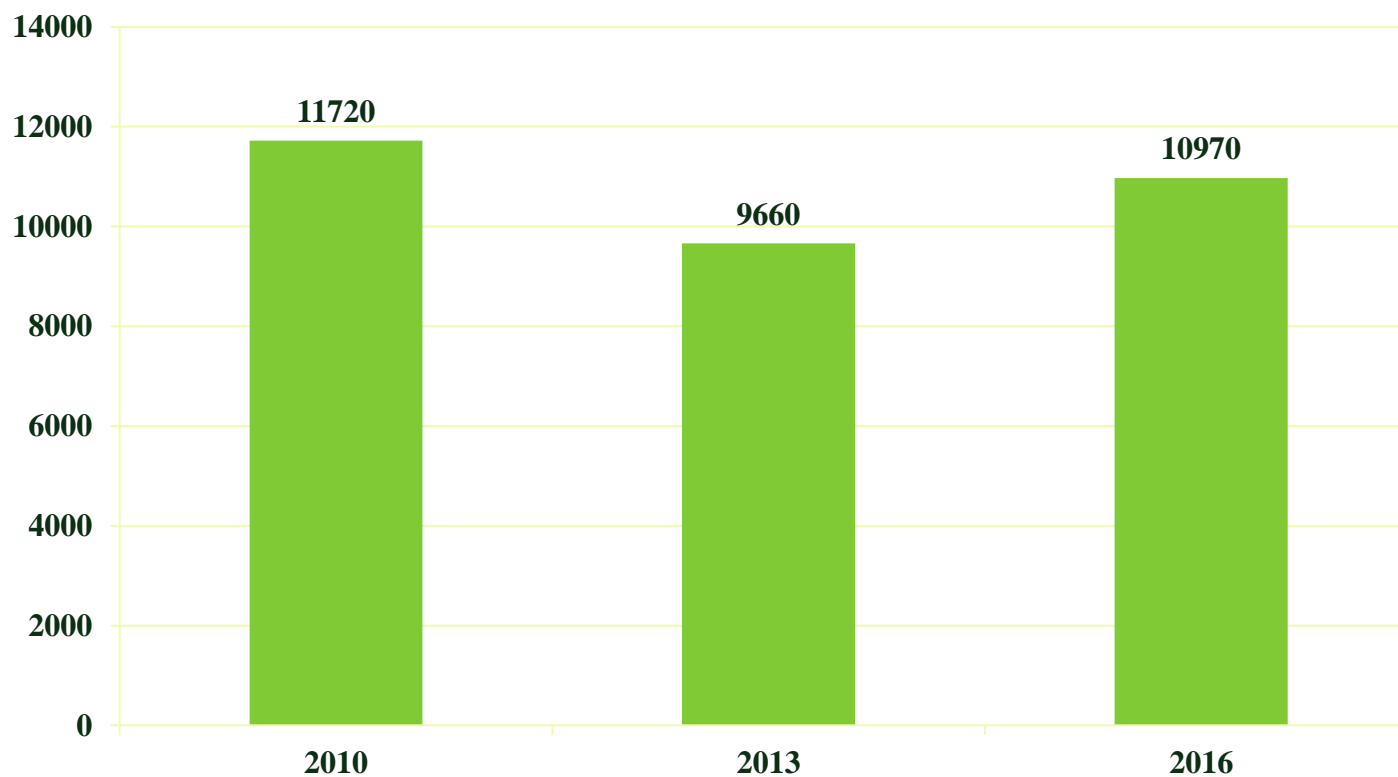
Situacijos analizė

Jaunųjų ūkininkų (iki 35 metų amžiaus) skaičius

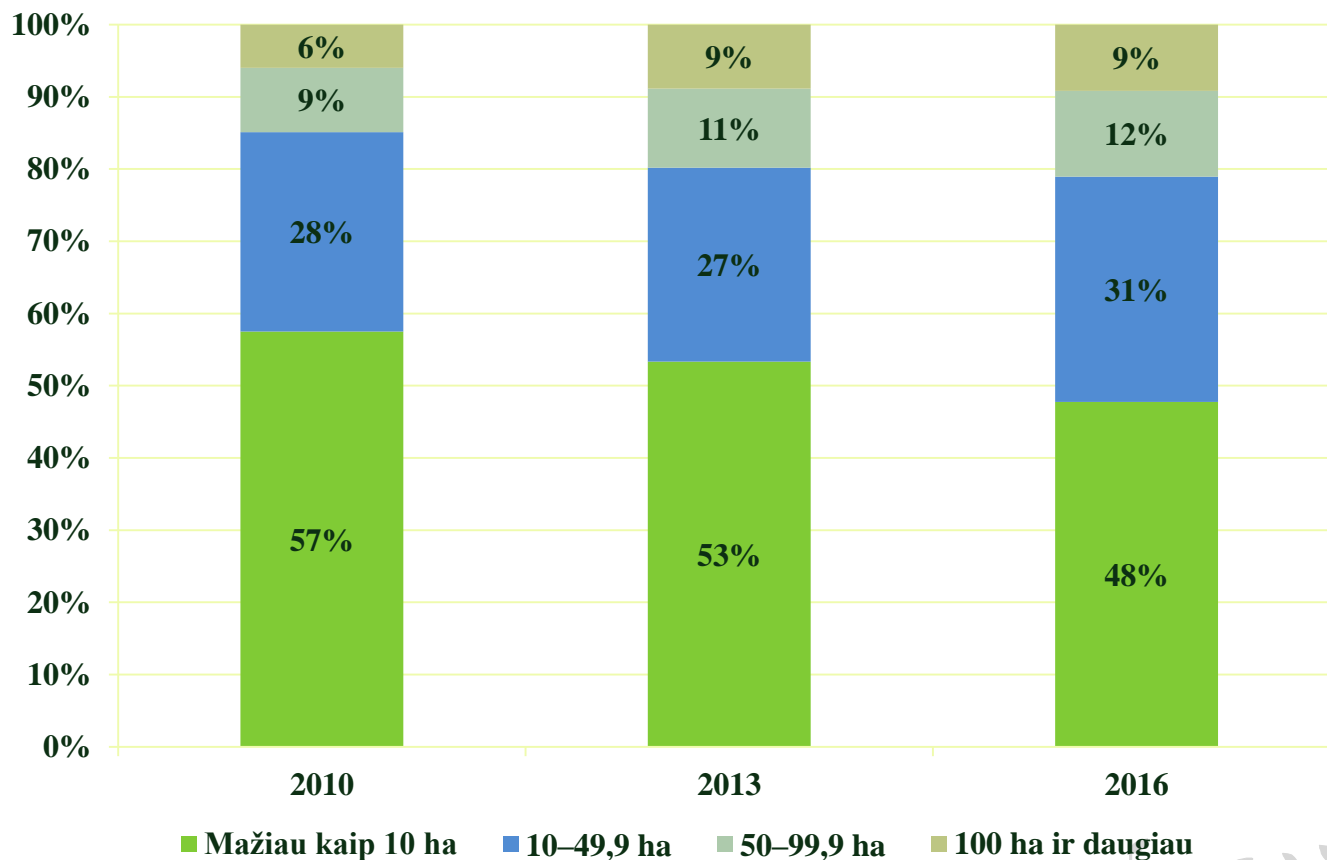
2016 m., palyginti su 2010 m., jaunųjų ūkių valdytojų skaičius sumažėjo nuo 11,72 iki 10,97 tūkst., arba 6,4 proc., tačiau jų dalis nuo visų ūkių valdytojų padidėjo nuo 5,6 iki 7,3 proc.

Jaunieji ūkio valdytojai (iki 35 metų amžiaus) pagal naudojamą ŽŪN plotą, proc.

Per 2010–2016 m. laikotarpį didžiausią jaunųjų ūkių valdytojų dalį sudarė ūkių valdytojai, turintys mažiau kaip 10 ha naudojamų ŽŪN, tačiau jų dalis nuo visų ūkių valdytojų nuolat mažėjo.

Jaunųjų ūkininkų vidutinis ūkio dydis

2016 m., palyginti su 2010 m., jaunųjų ūkininkų vidutinis fizinis ūkio dydis padidėjo 30,2 proc., o vidutinis ekonominis ūkio dydis – 1,8 karto. Per 2010–2016 m. laikotarpį šie rodikliai žymiai viršijo atitinkamus šalies vidutinius rodiklius, pvz., 2016 m. jaunųjų ūkininkų vidutinis fizinis ūkio dydis buvo 2,0 kartus didesnis nei šalies vidutinis fizinis ūkio dydis, o vidutinis ekonominis dydis – 1,6 karto didesnis nei šalies vidutinis ekonominis ūkio dydis.

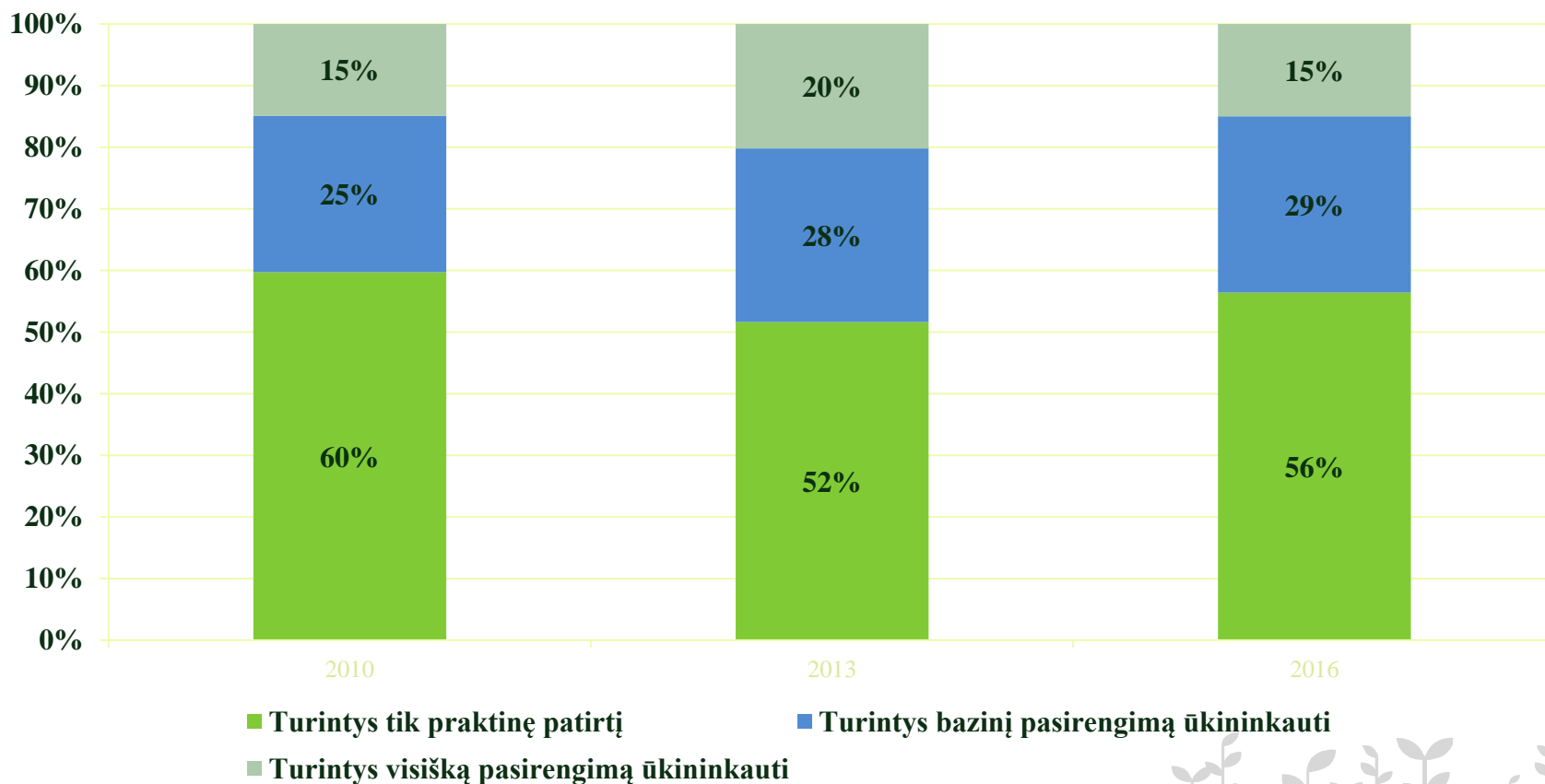
	2010	2013	2016	Pokytis 2016 m., palyginti su 2010 m., proc.
Vidutinis fizinis ūkio dydis, ha	30,1	35,8	39,1	30,2
Vidutinis ekonominis ūkio dydis, išreikštas standartinės produkcijos verte, EUR/vienam ūkiui	13620	21813	24332	1,8*

Jaunieji ūkio valdytojai (iki 35 metų amžiaus) pagal pasirengimą ūkininkauti, proc.

2016 m. Lietuvos jaunųjų ūkių valdytojų išsilavinimo struktūra mažai skyrėsi nuo ES-28 šalių vidurkio: ūkių valdytojų, turinčių tik praktinės patirties, dalys buvo vienodos (56 proc.), ūkių valdytojų, turinčių bazinį pasirengimą, dalis Lietuvoje buvo 7 proc. punktais didesnė nei vidutinė ES-28 šalyse.

Tikslas (h)
**„Skatinti užimtumą, augimą, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą
kaimo vietovėse, be kita ko, bioekonomikos ir darnaus miškų ūkio
sektoriuose“**

Situacijos analizė

Pagal EUROSTAT klasifikaciją po 2013 m.:

- Kaimo regionai (rural regions) – Marijampolės, Tauragės apskritys
- Tarpiniai regionai (intermediate regions) – Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių, Telšių, Utenos apskritys
- Miesto regionai (urban regions) – Vilniaus apskritys

The urban-rural typology is a classification based on the following three categories:

- predominantly urban regions, NUTS level 3 regions where more than 80 % of the population live in urban clusters;
- intermediate regions, NUTS level 3 regions where more than 50 % and up to 80 % of the population live in urban clusters;
- predominantly rural regions, NUTS level 3 regions where at least 50 % of the population live in rural grid cells.

Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-558

3 straipsnis.

- Miestai yra kompaktiškai užstatytos gyvenamosios vietovės, turinčios daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų, kurių daugiau kaip 2/3 dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse.
- Mažiau kaip 3 tūkst. gyventojų turintys Lietuvos Respublikos miestai, rajonų miestai bei miesto tipo gyvenvietės, turėję miesto statusą, kaip gyvenamosios vietovės yra laikomi miestais ir įsigaliojus Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymui.
- Miesteliai yra kompaktiškai užstatytos gyvenamosios vietovės, turinčios nuo 500 iki 3000 gyventojų, kurių daugiau kaip pusė dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse, taip pat tradiciniai miesteliai.
- Kaimai yra gyvenamosios vietovės, neturinčios miesto, miestelio ir viensėdžio požymių.
- Viensėdžiai yra istoriškai susiformavusios gyvenamosios vietovės, paprastai sudarytos arba kilusios iš vienos sodybos ir turinčios ne daugiau kaip 20 objektų skirtingu adresu.

- **Rural areas, Towns and suburbs, Cities**

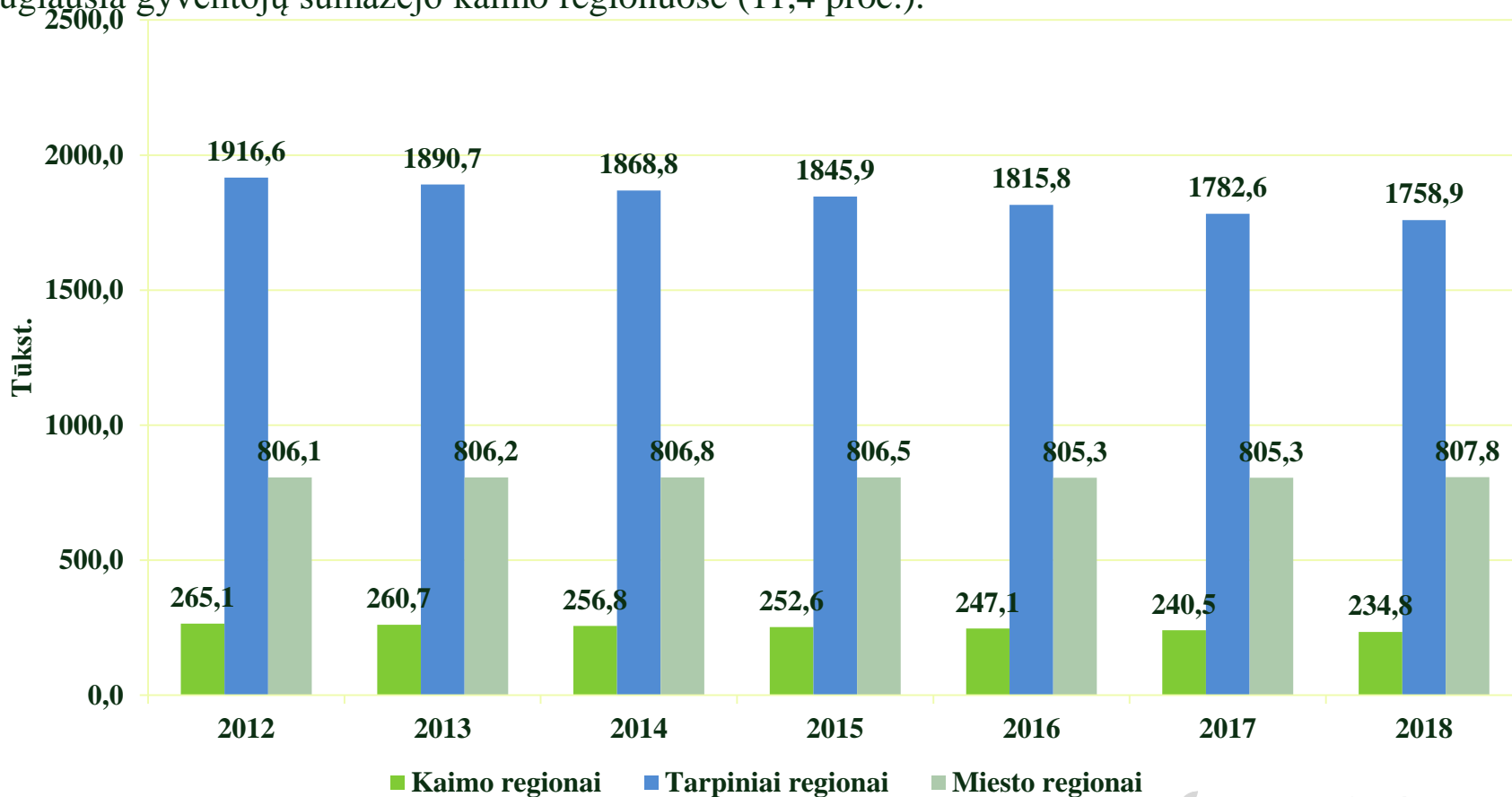
- Lietuvoje kaimo regionai užima 13,6 proc., tarpiniai regionai – 71,5 proc., miesto regionas – 14,9 proc. šalies teritorijos.
- Lietuva pasižymi savitu agrariniu kraštovaizdžiu, kuris užima apie 60 proc. Lietuvos teritorijos, miškais bei saugomomis teritorijomis.
- Didžiausia dalis saugomų teritorijų yra miesto regiono bendrame plote – 19,5 proc., tarpinių regionų – 17,4 proc., kaimo regionų – 15,7 proc.

Gyventojų skaičius

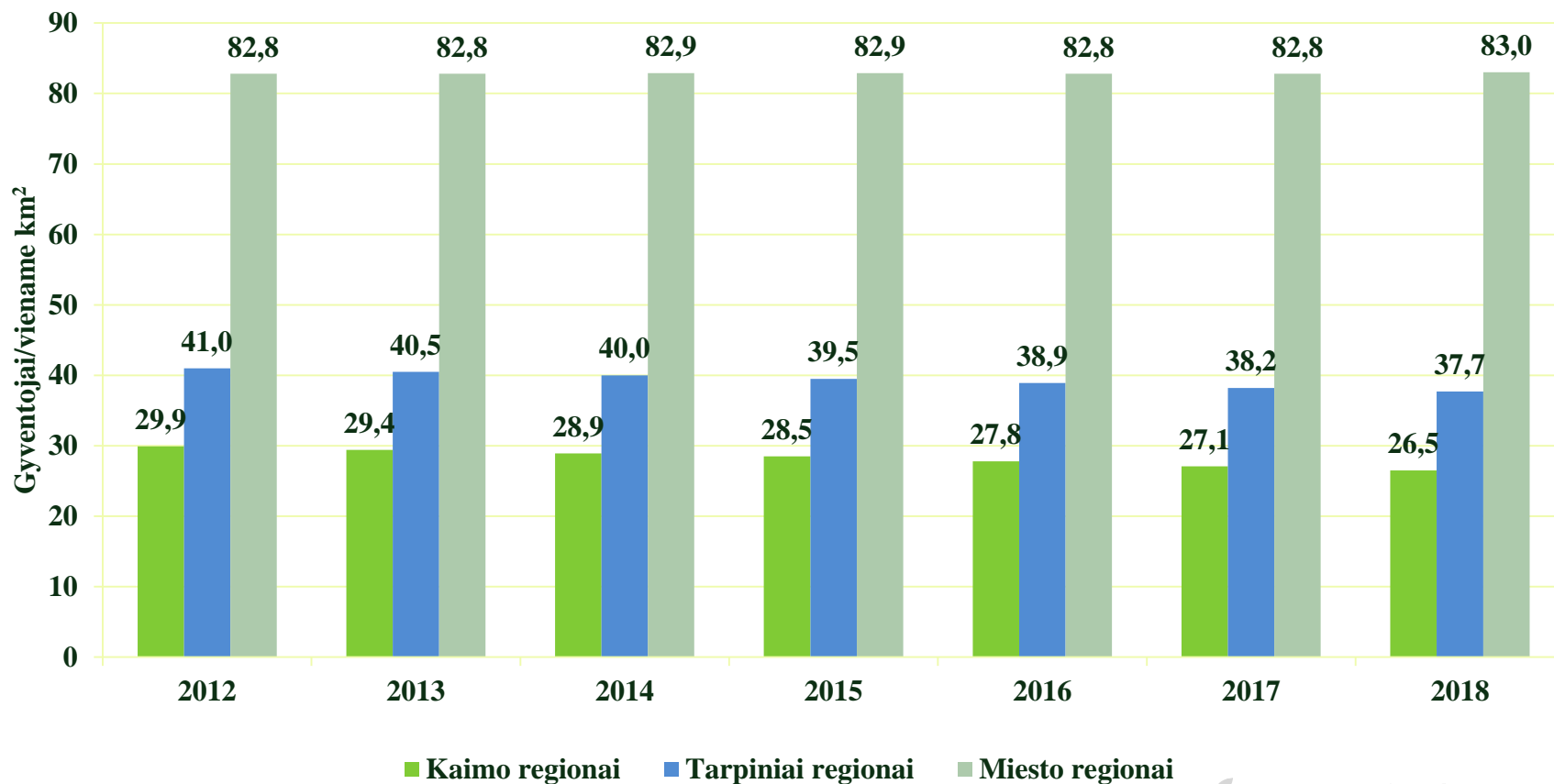
2018 m. Lietuvoje gyveno 2,8 mln. gyventojų – 6,2 proc. mažiau nei 2012 m. Per 2012–2018 m. laikotarpį šalies gyventojų skaičius mažėjo vidutiniškai 1,1 proc. per metus. 2018 m., palyginti su 2012 m., daugiausia gyventojų sumažėjo kaimo regionuose (11,4 proc.).

Gyventojų tankumas

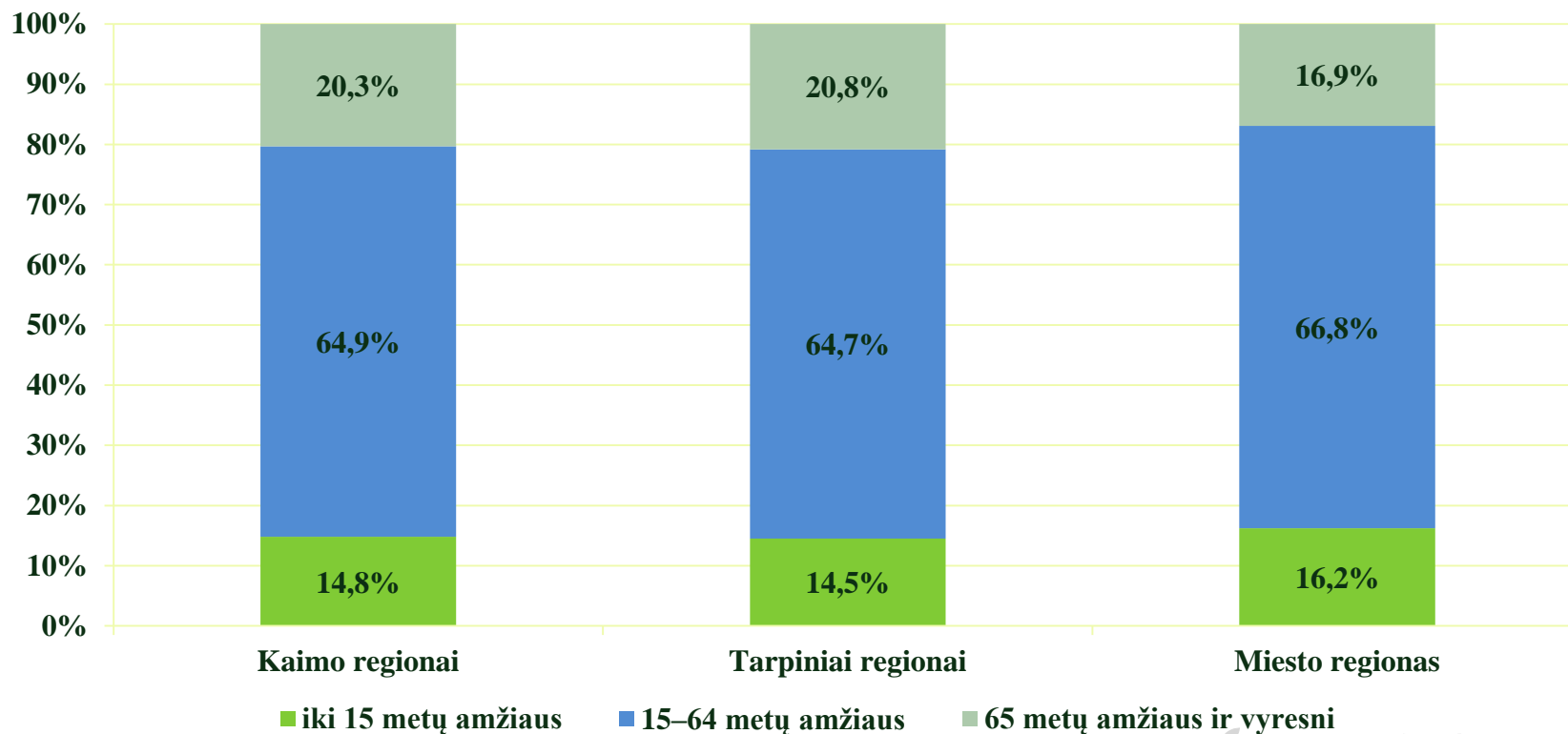
Pagal šį rodiklį Lietuva žymiai atsiliko ir nuo ES-28 šalių vidurkio: 2015 m. gyventojų tankumas šalies kaimo regionuose buvo 1,9 karto mažesnis nei vidutinis ES-28 šalyse.

Gyventojų amžiaus struktūra 2018 m.

Lietuvos kaimo regionų gyventojų amžiaus struktūra beveik nesiskyrė nuo ES-28 šalių vidurkio: Lietuvoje vyriausio ir jauniausio amžiaus gyventojų dalys buvo atitinkamai 0,8 ir 0,6 proc. punkto mažesnės nei vidutinės ES-28 šalyse, o darbingo amžiaus gyventojų dalis – 1,4 proc. punkto didesnė nei vidutinė ES-28 šalyse.

Emigracija ir imigracija

2016 m. buvęs emigracijos pikas slūgsta visoje Lietuvoje. Per 2017-2018 m. emigracijos mastas, lyginant su kitais regionais, labiausiai sumažėjo kaimo regionuose - 37,8 proc. Kita vertus, imigrantų skaičius labiausiai išaugo taip pat kaimo regionuose – 58,4 proc.

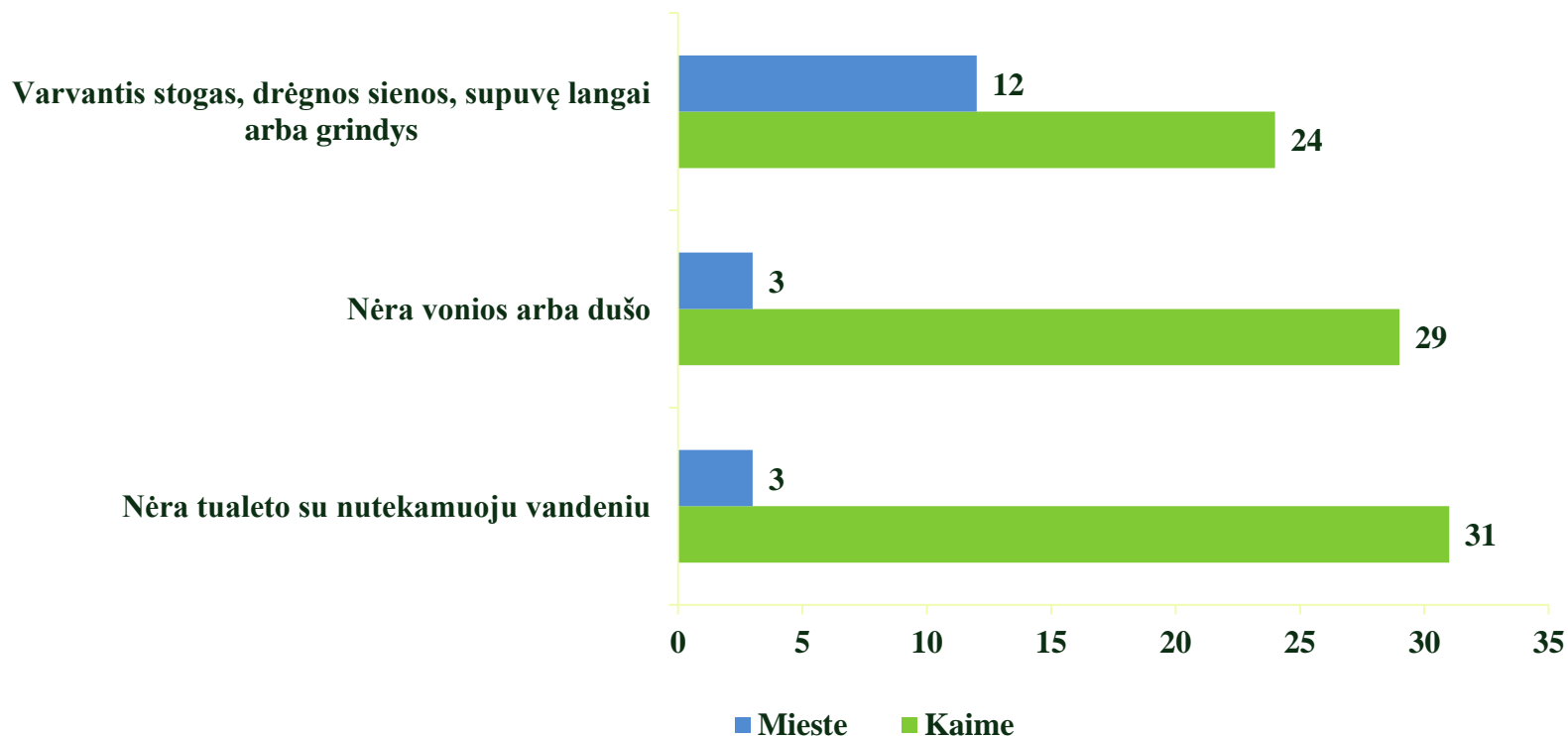
Regionai	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Emigracija, asmenys							
Miesto regionas	9431	9282	9009	12497	12151	11107	8297
Tarpiniai regionai	28225	26499	24507	28452	33505	31929	20868
Kaimo regionai	3444	3037	3105	3584	4677	4889	3041
Imigracija, asmenys							
Miesto regionas	5148	6108	7497	6183	6792	6818	9206
Tarpiniai regionai	13195	14181	15028	14243	12215	12441	17951
Kaimo regionai	1500	1722	1769	1704	1155	1109	1757

Asmenų, gyvenančių namų ūkiuose, susiduriančiuose su išvardytomis būsto problemomis, dalis 2017 m., proc.

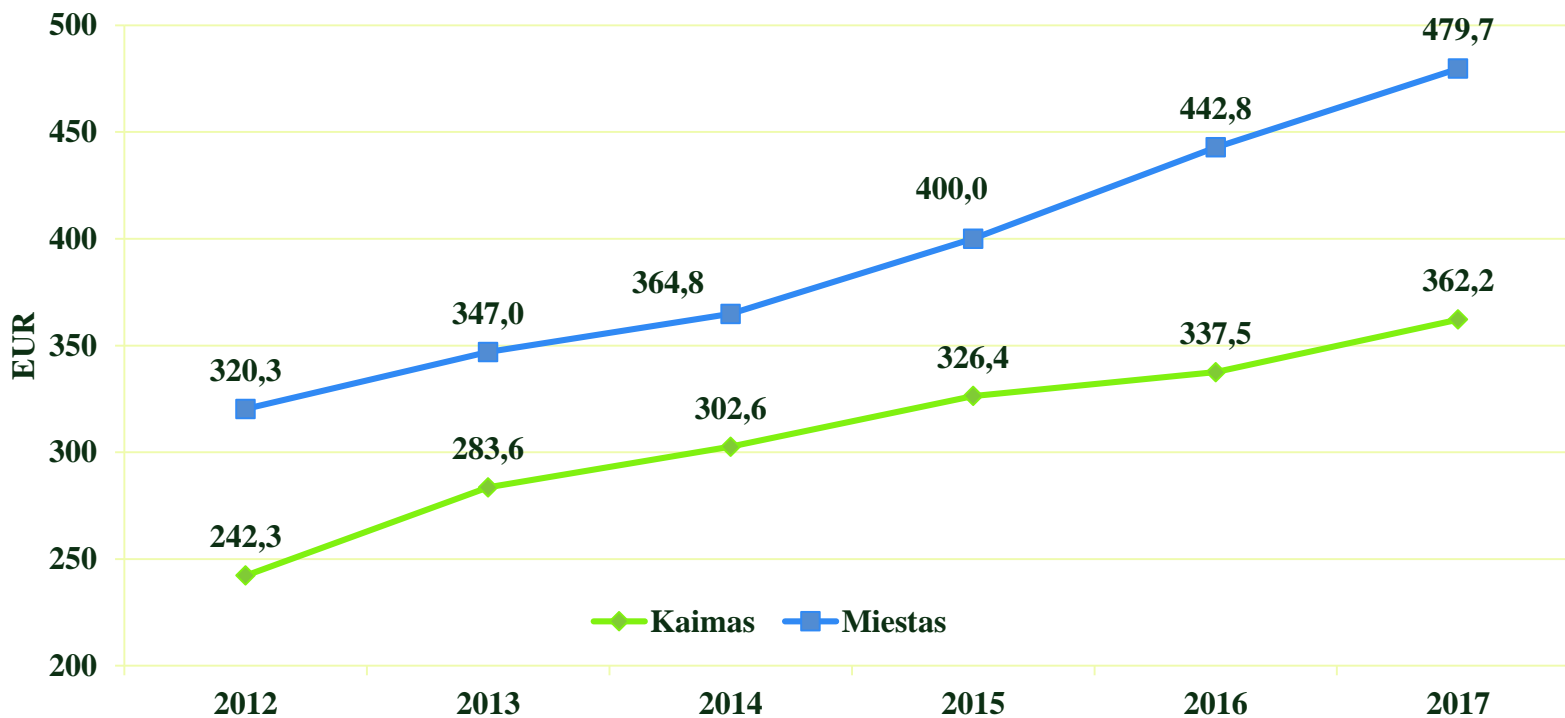
Kaimo gyventojų, ypač jaunimo, netenkina higienos ir aplinkosaugos reikalavimų neatitinkantis, pasenęs gyvenamasis būstas.

Vidutinės disponuojamosios namų ūkių pajamos vienam namų ūkio nariui per mėnesį

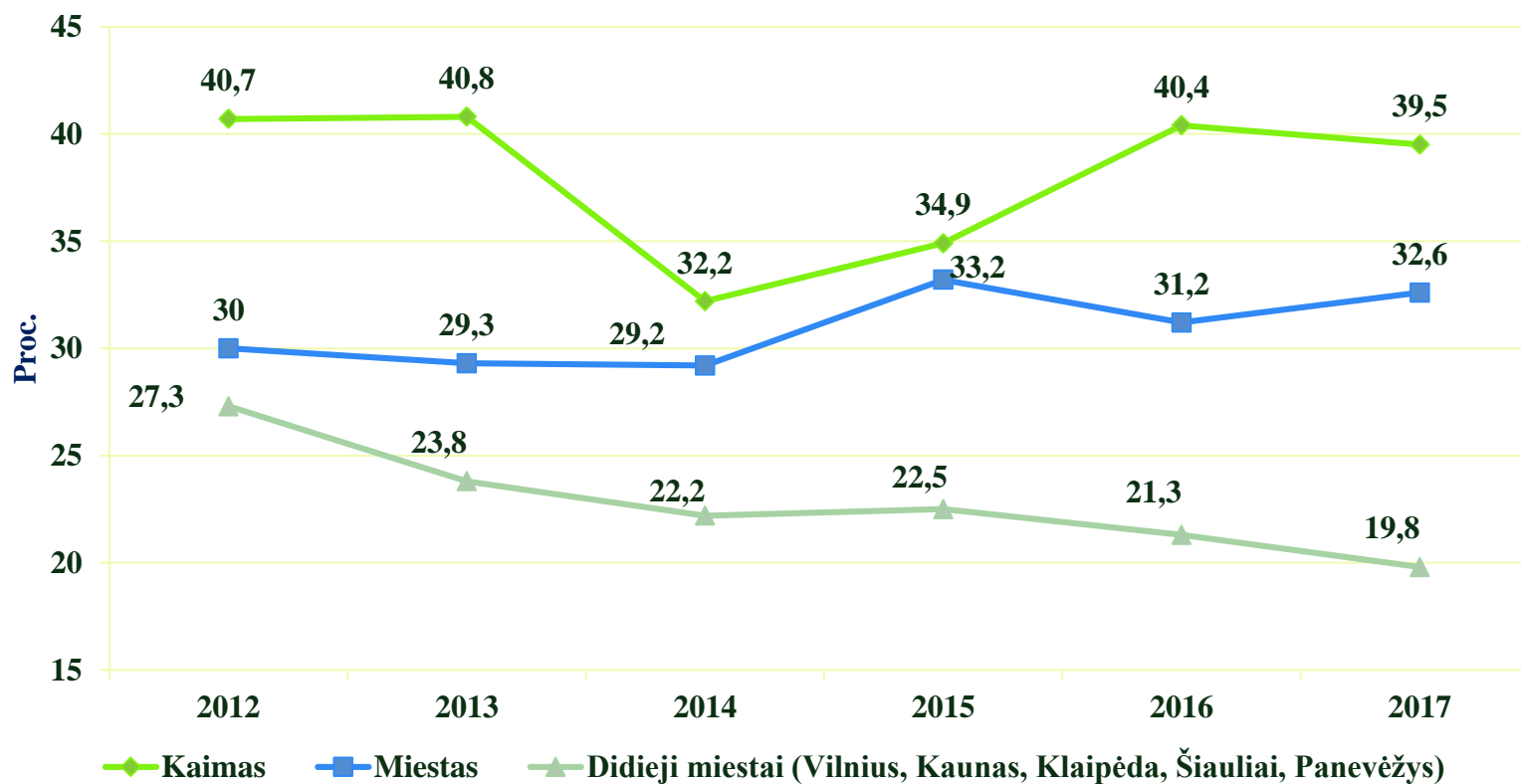
Vienas iš veiksnių, nulėmusių emigracijos srautus iš kaimo vietovių – mažos gyventojų pajamos kaime. 2017 m. vidutinės disponuojamosios namų ūkių pajamos, tenkančios vienam namų ūkio nariui, kaime sudarė 362,2 EUR ir buvo 1,3 karto mažesnės nei mieste.

Asmenys gyvenantys skurdo rizikoje ir socialinėje atskirtyje

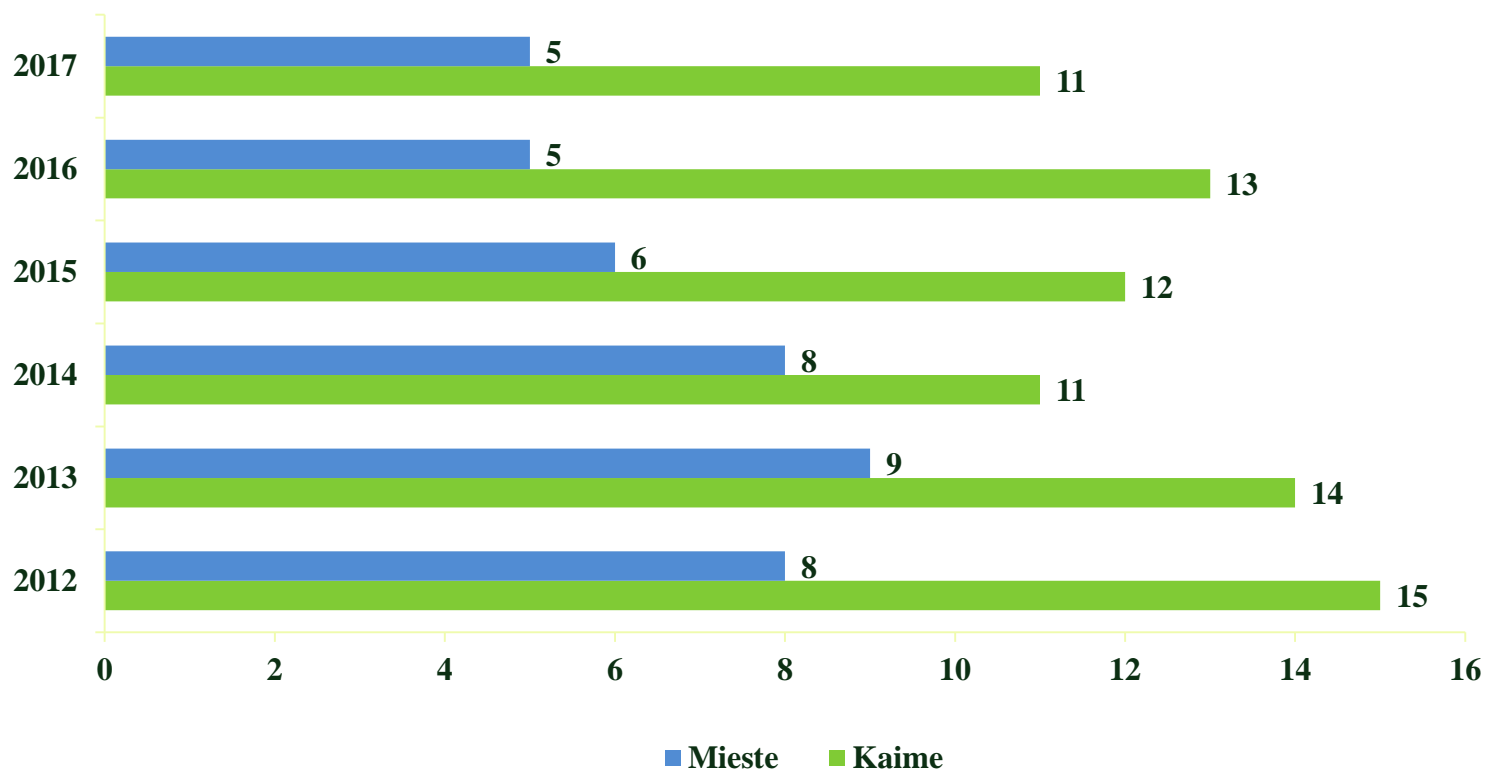
Nors 2017 m., palyginti su 2012 m., skurdo lygis Lietuvos kaimo vietovėse sumažėjo 1,2 proc. punkto, tačiau išliko žymiai didesnis nei vidutinis ES-28 šalyse (1,6 karto).

Namų ūkių dalis, kuriems socialinės išmokos yra pagrindinis pajamų šaltinis, proc.

2017 m. 11 proc. kaimo gyventojų socialinės išmokos (išskyrus socialines išmokas senatvėje) buvo pagrindinis pajamų šaltinis. Mieste tokių gyventojų buvo 5 proc.

15-64 metų amžiaus gyventojų užimtumo lygis, proc.

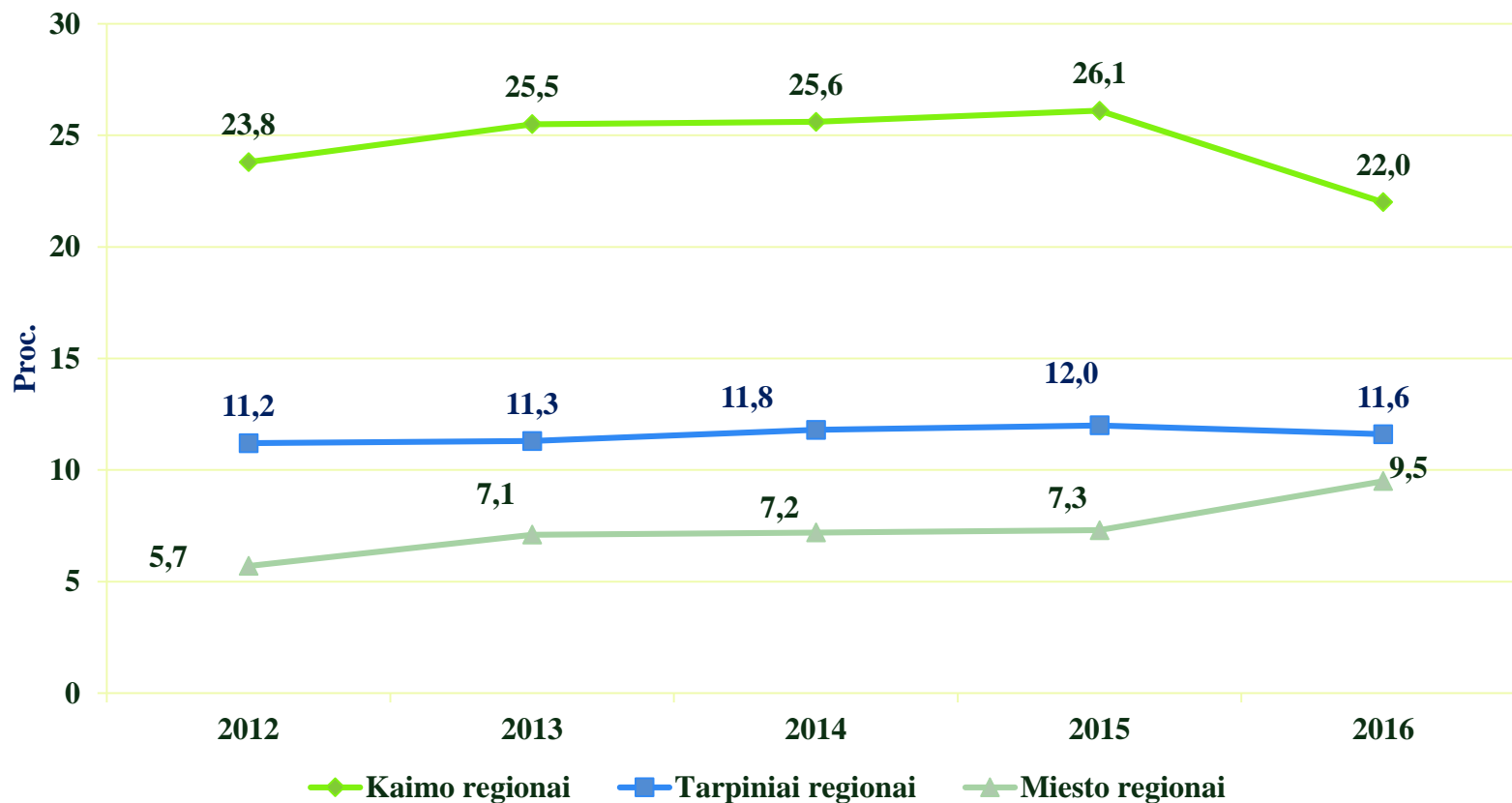
2018 m. Tauragės ir Marijampolės apskrityse, kurios priskiriamos kaimo regionams, 15–64 m. amžiaus gyventojų užimtumo lygis buvo žemesnis nei vidutinis šalyje.

Apskritis	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuva	62,0	63,7	65,7	67,2	69,4	70,4	72,4
Miesto regionas							
Vilniaus	65,8	68,1	70,2	70,9	74,7	76,3	78,5
Tarpiniai regionai							
Alytaus	59,5	59,2	58,3	61,8	64,5	64,3	65,6
Kauno	63,2	65,5	67,1	68,4	70,3	70,6	72,5
Klaipėdos	66,4	67,1	68,5	70,9	70,9	71,0	71,9
Panevėžio	57,7	58,1	60,7	62,8	66,9	67,2	66,2
Šiaulių	57,8	59,6	61,6	61,3	62,6	66,2	68,9
Telšių	54,9	58,1	63,0	64,4	65,2	69,2	71,4
Utenos	55,1	58,1	60,2	61,5	63,1	61,2	65,3
Kaimo regionai							
Marijampolės	56,0	57,1	61,5	64,3	62,6	64,0	68,0
Tauragės	64,0	64,8	62,8	67,9	70,4	68,5	69,7

Savarankiškai dirbančių asmenų dalis nuo visų užimtųjų

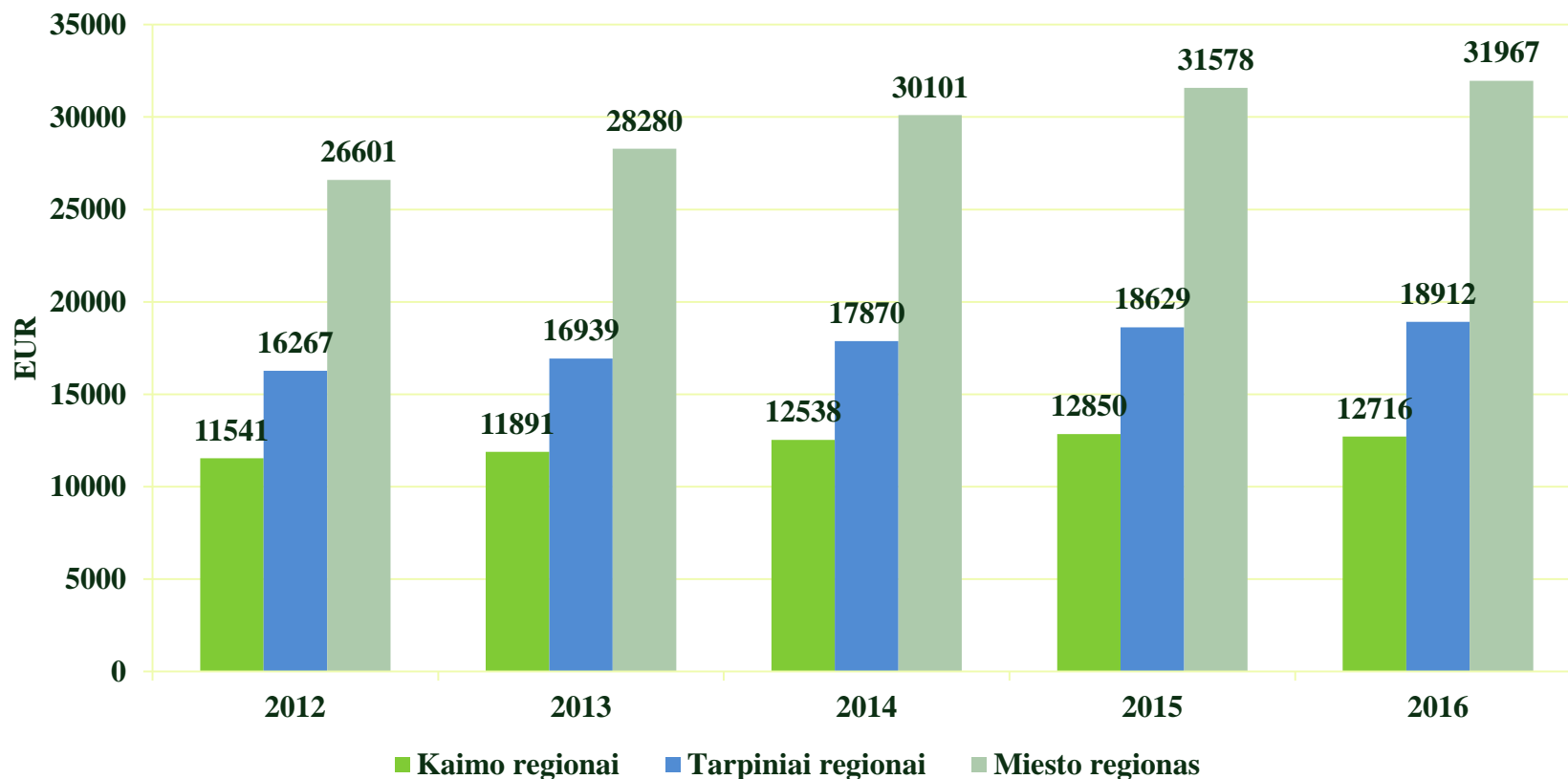
2016 m. kaimo regionuose savarankiškai dirbantys asmenys sudarė 22,0 proc. visų užimtųjų, ir ši dalis buvo atitinkamai 12,5 ir 10,4 proc. punkto didesnė nei miesto ir tarpiniuose regionuose, taip pat 8,3 proc. punkto didesnė nei vidutinė ES-28 šalyse.

Bendrasis vidaus produktas vienam gyventojui, išreikštas perkamosios galios standartu (PGS)

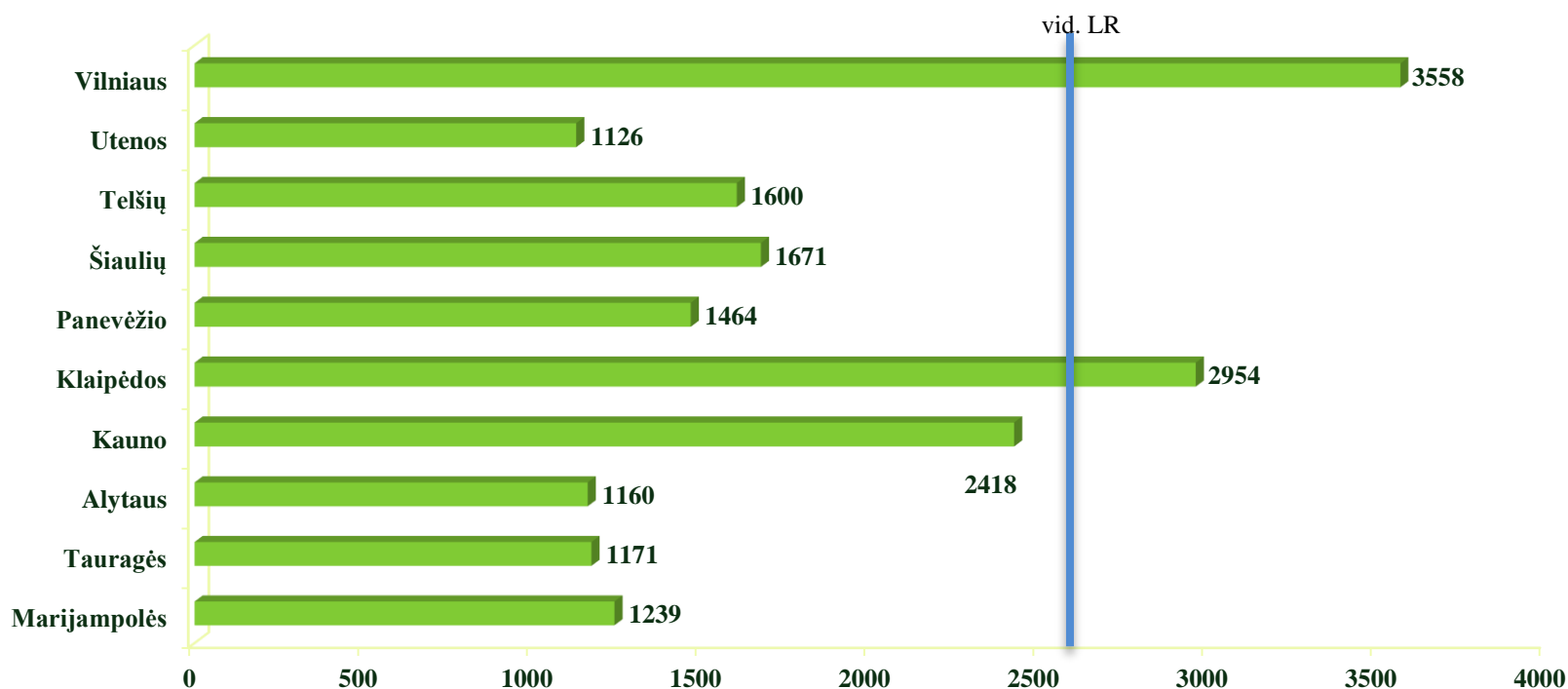
Bendras vidaus produktas vienam gyventojui, išreikštas PGS, šalies kaimo regionuose buvo 44,7 proc. mažesnis nei vidutinis ES-28 šalyse.

Materialinės investicijos, tenkančioms vienam gyventojui, 2017 m., EUR

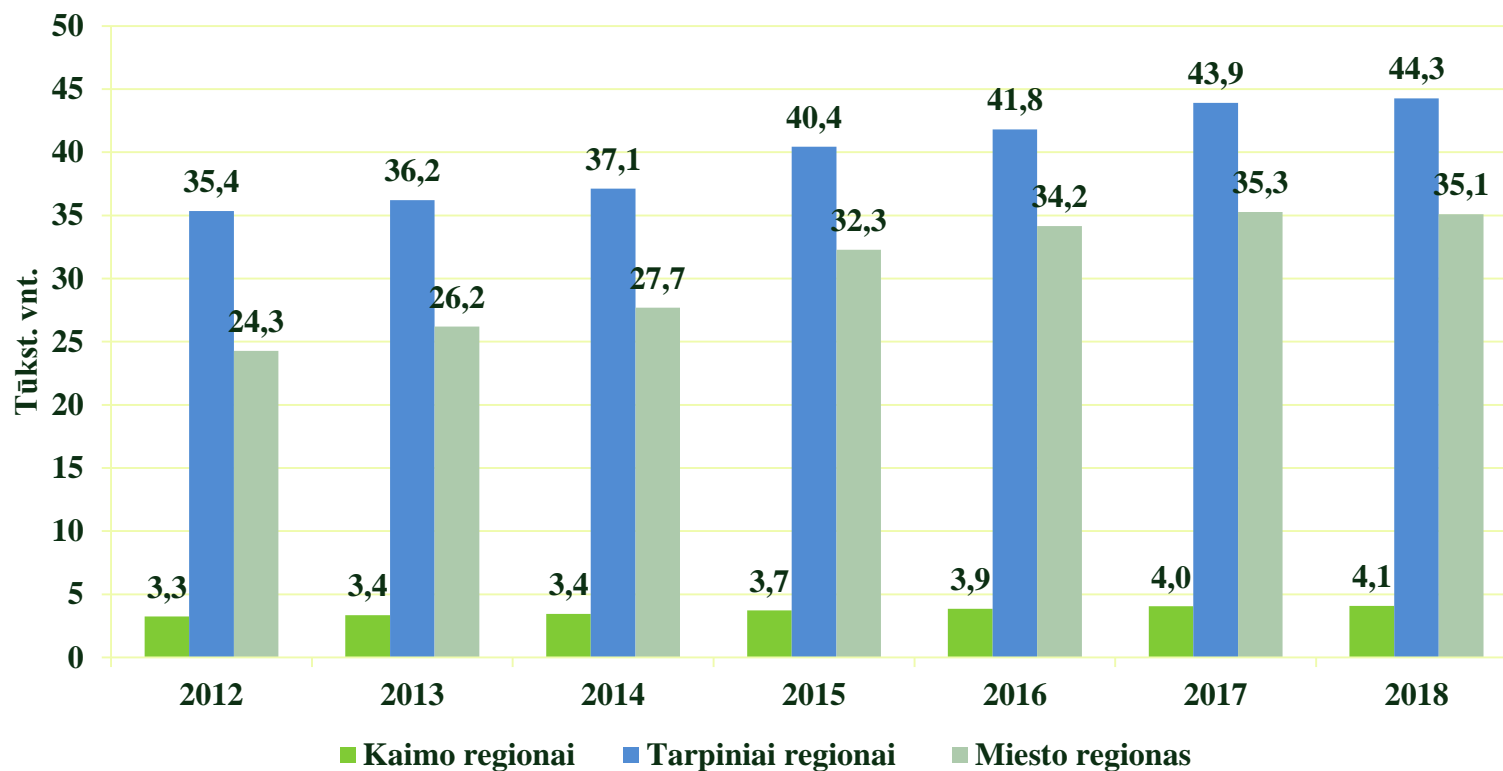
Pagal materialinių investicijų apimtį, tenkančiąs vienam gyventojui, Lietuvoje ypač išsiskiria miesto regionas (Vilniaus apskritis) ir tarpiniams regionams priskiriama Klaipėdos apskritis, kuriose materialinių investicijų apimtys, tenkančios vienam gyventojui, viršija Lietuvos vidurkį.

Veikiančių įmonių skaičius

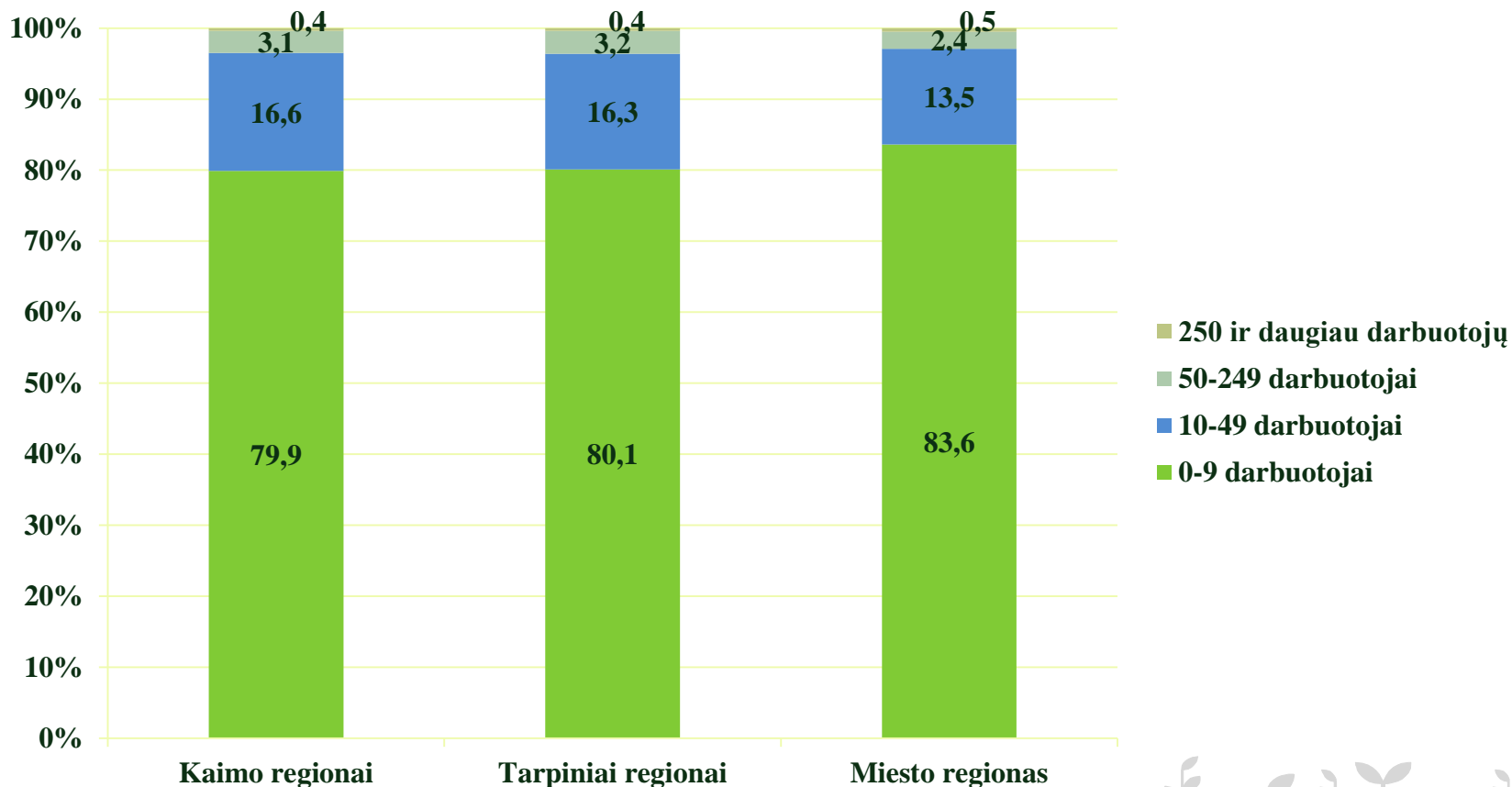
2018 m. pradžioje Lietuvos kaimo regionuose veiklą vykdė 4,1 tūkst. įmonių – 25 proc. daugiau nei 2012 m. pradžioje. Nors per 2012–2018 m. laikotarpį veikiančių įmonių skaičius kaimo regionuose nuolat didėjo, tačiau šio rodiklio vidutinis metinis augimo tempas kaimo regionuose buvo lėtesnis nei miesto ir tarpiniuose regionuose.

Veikiančių įmonių struktūra pagal įmonės dydį 2018 m., proc.

Kaimo regionuose, kaip ir tarpiniuose regionuose, bei miesto regione, veikiančių įmonių struktūroje dominuoja labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų), bet jų dalis, palyginti su kitais regionais, yra mažiausia.

Veikiančių įmonių struktūra pagal įmonės dydį 2018 m., proc.

Kaimo regionuose, kaip ir tarpiniuose regionuose, bei miesto regione, veikiančių įmonių struktūroje dominuoja labai mažos įmonės (iki 10 darbuotojų), bet jų dalis, palyginti su kitais regionais, yra mažiausia.

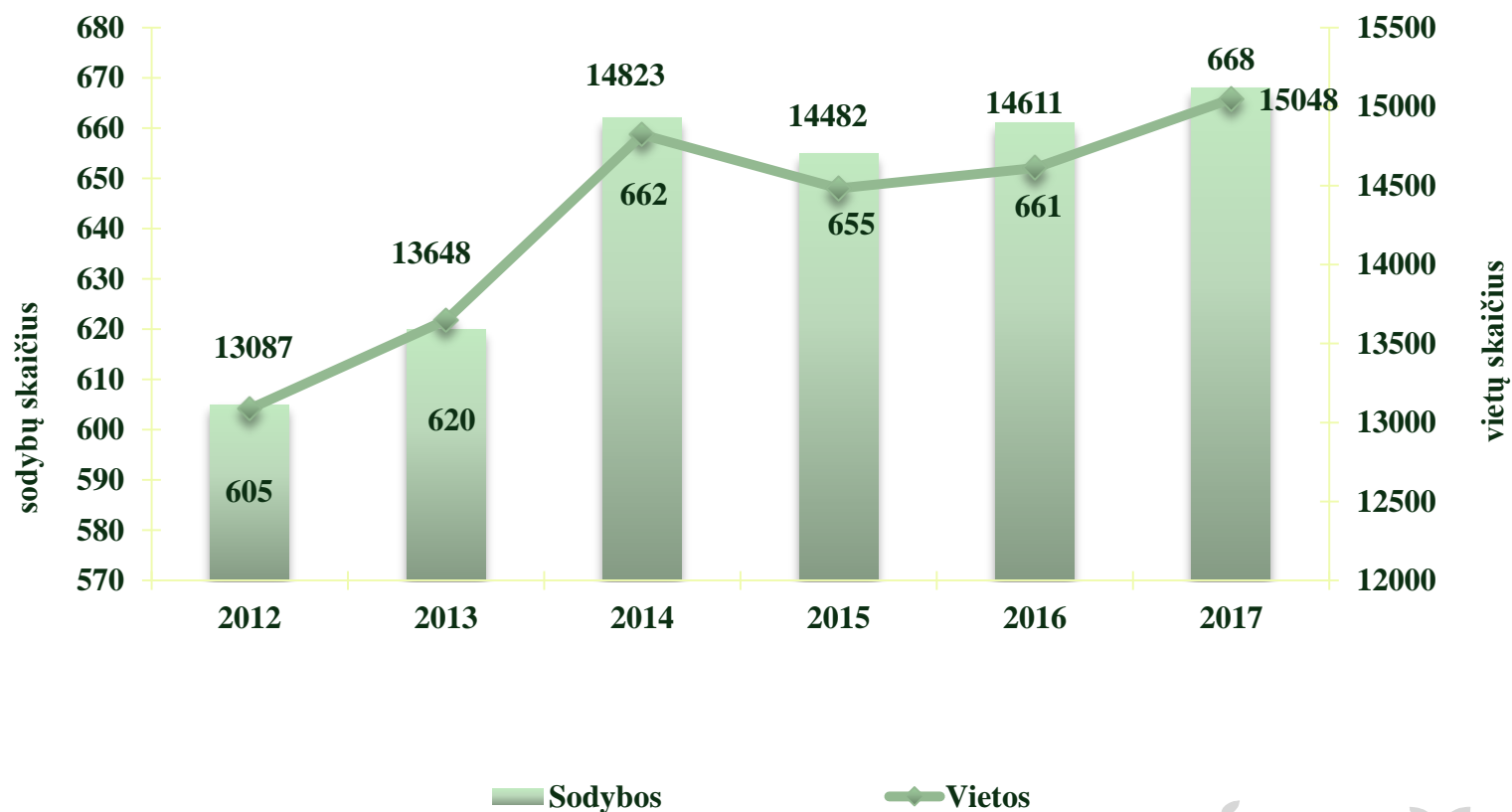
Regiono tipas	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Miesto regionas	336914	357849	368822	387139	400873	405776	413423
Tarpiniai regionai	428858	447260	454490	471261	483174	490015	494523
Kaimo regionai	40587	42256	42662	42924	43975	43597	43602

Kaimo turizmo sodybų ir vietų jose skaičius

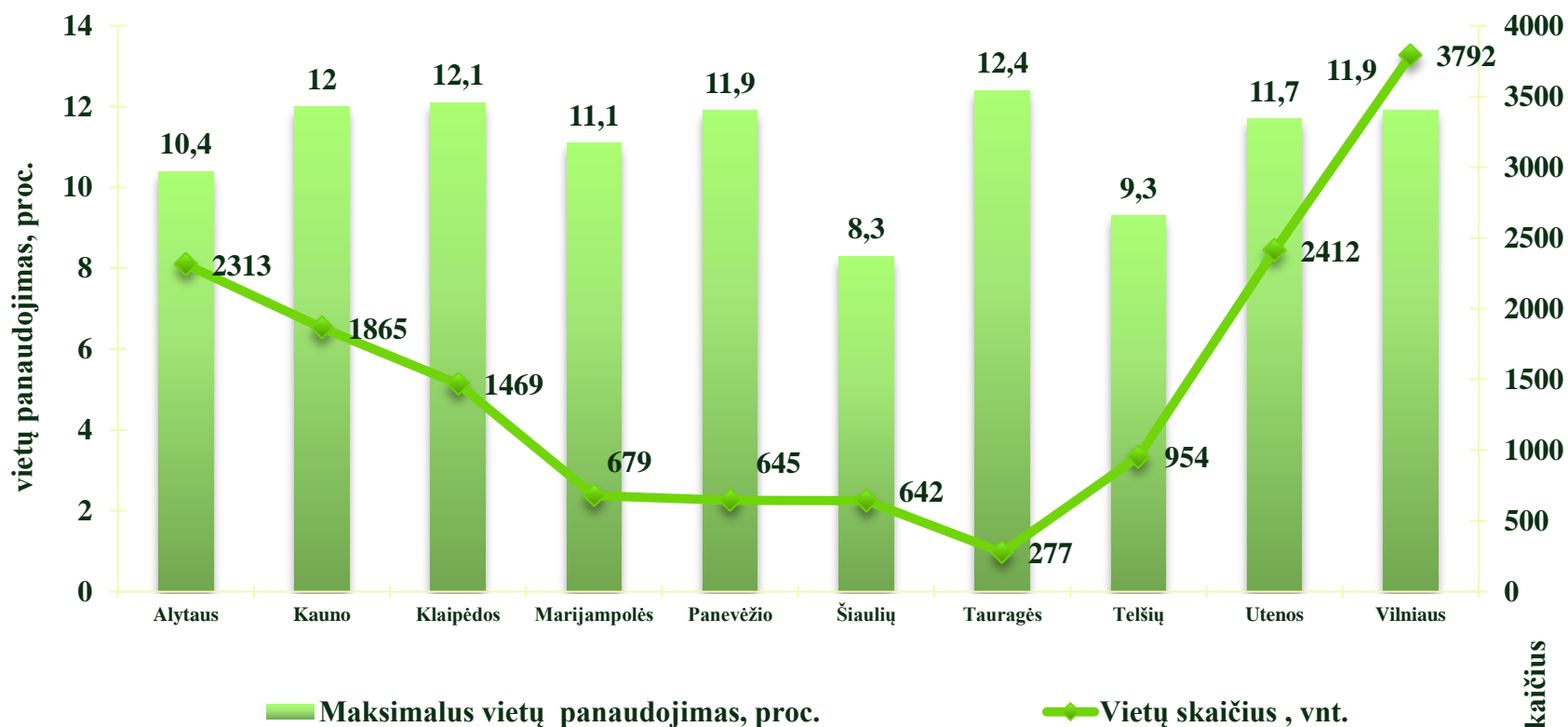
Per 2012-2017 m. kaimo turizmo sodybų skaičius kasmet augo po 2 proc., o vietų jose skaičius – 2,9 proc.

Vietų panaudojimas kaimo turizmo sodybose, skaičiuojant pagal suteiktų nakvynių skaičių 2017 m.

Maksimalus vietų kaimo turizmo sodybose panaudojimas, skaičiuojant pagal suteiktų nakvynių skaičių, vidutiniškai siekia tik 11,3 proc. ir yra labai panašus visuose regionuose

Poilsiautojų ir nakvynių kaimo turizmo sodybose skaičius

Rodiklis	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Apgyvendinta poilsiautojų, tūkst.	260,7	275,8	310,4	303,3	318,0	324,7
Suteikta nakvynių iš viso, tūkst.	475,7	525,8	590,8	579,9	605,9	622,3
iš jų: Lietuvos gyventojams	417,9	458,2	523,3	512,4	529,9	545,6
užsieniečiams	57,8	67,6	67,5	67,6	75,9	76,7
Užsieniečiams suteiktų nakvynių dalis nuo visų nakvynių skaičiaus, proc.	12,2	12,9	11,4	13,2	12,5	14,1

Kempingų veiklos rodikliai

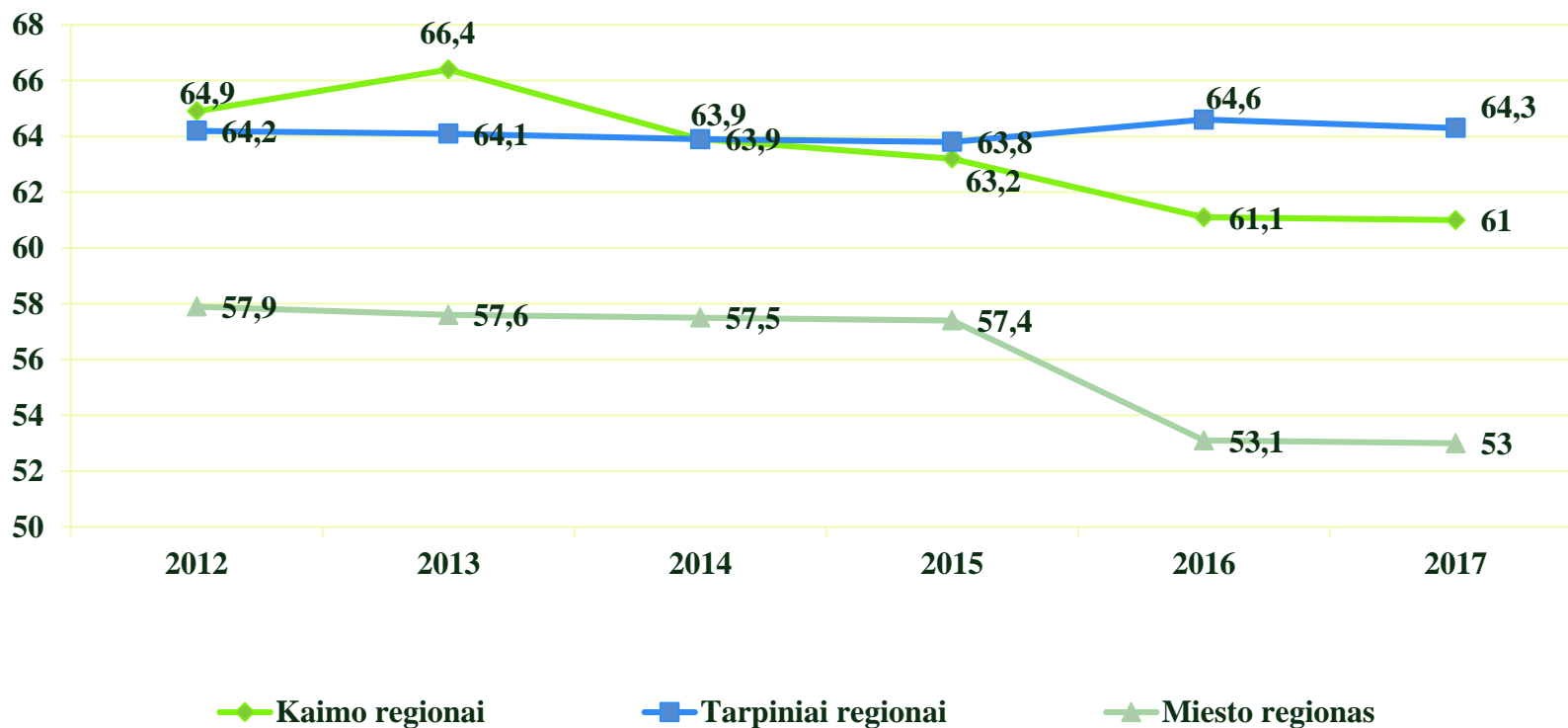
Rodiklis	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kempingų skaičius, vnt.	20	21	22	23	26	29
Apgyvendinta turistų, tūkst.	33,9	37,5	39,2	40,3	39,1	39,5
Suteikta nakvynių iš viso, tūkst.	57,8	69,2	72,2	75,2	68,0	66,2
iš jų: Lietuvos gyventojams	30,4	36,7	41,4	40,8	32,4	32,4
užsieniečiams	27,4	32,5	30,8	34,4	35,6	33,8
Užsieniečiams suteiktų nakvynių dalis nuo visų nakvynių skaičiaus, proc.	47,4	47,0	42,7	45,7	52,4	51,1

Žvyrkelių dalis bendrame vietinės reikšmės kelių ilgyje proc.

62,0 proc. vietinių kelių sudaro žvyrkeliai. Santykinai didžiausia tokių kelių dalis tarpiniuose regionuose. Be to, ir 43,7 proc. valstybinės reikšmės rajoninių kelių sudaro žvyro danga.

Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutų autobusų rida, tūkst. km

Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutų autobusų rida per 2012 – 2017 m. laikotarpį miesto regionuose vidutiniškai kasmet didėjo 1,2 proc., kai tuo tarpu tarpiniuose regionuose mažėjo kasmet po 2,31 proc., kaimo regionuose – 0,76 proc.

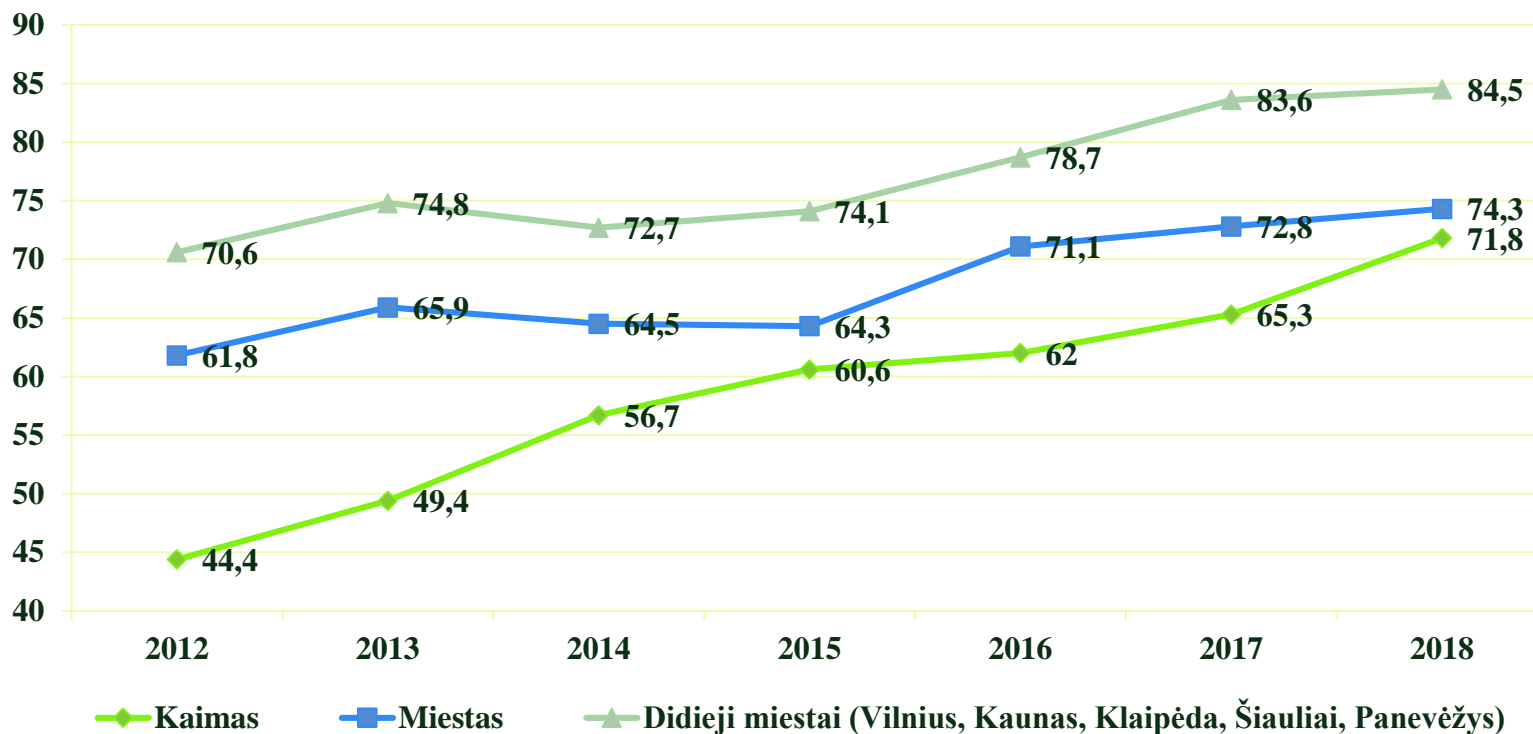
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Lietuva	57964,6	55660,6	57965,5	53841,3	54736,2	53674,9
Miesto regionas	12002,1	12395,9	13668	11865,1	12112,3	12528,6
Tarpiniai regionai	40074,5	37916,3	38291,9	36447,5	36670,0	35589,6
Kaimo regionai	5888,0	5348,4	6005,6	5528,7	5953,9	5556,7

Namų ūkiai, turintys plačiajuosčio interneto prieigą, proc.

71,8 proc. namų ūkių kaimo vietovėse turi plačiajuosčio interneto prieigą, ir, lyginant su miestu, ši dalis tik 2,5 proc. punkto mažesnė

Lietuvoje veikia

- 49 vietos veiklos grupės dažniausiai teritoriškai susiformavusios savivaldybių pagrindu,
- per 1,9 tūkst. kaimo bendruomeninių organizacijų, kurias vienija 52 rajonų kaimo bendruomenės vienijančios asociacijos.

Didžioji dauguma kaimo bendruomeninių, nevyriausybinų organizacijų, vietos veiklos grupių aktyviai dalyvauja vietos veiklos grupių, Lietuvos kaimo tinklo veikloje.

Tikslas (i)
„siekti, kad ES žemės ūkio sektorius labiau atitiktų visuomenės poreikius, susijusius su maistu, sveikatos priežiūra (įskaitant saugius, maistingus ir tvarius maisto produktus), maisto atliekomis ir gyvūnų gerove“

Situacijos analizė

Rinkai pateikti augalų apsaugos produktai

2011 m. šalies rinkai buvo pateikta 2704,9 t augalų apsaugos produktų, o 2017 m. – 3056,4 t. 2017 m., palyginti su 2011 m., labiausiai išaugo augimo reguliatorių (3,2 karto), fungicidų (1,4 karto) ir insekticidų (1,3 karto) panaudojimas.

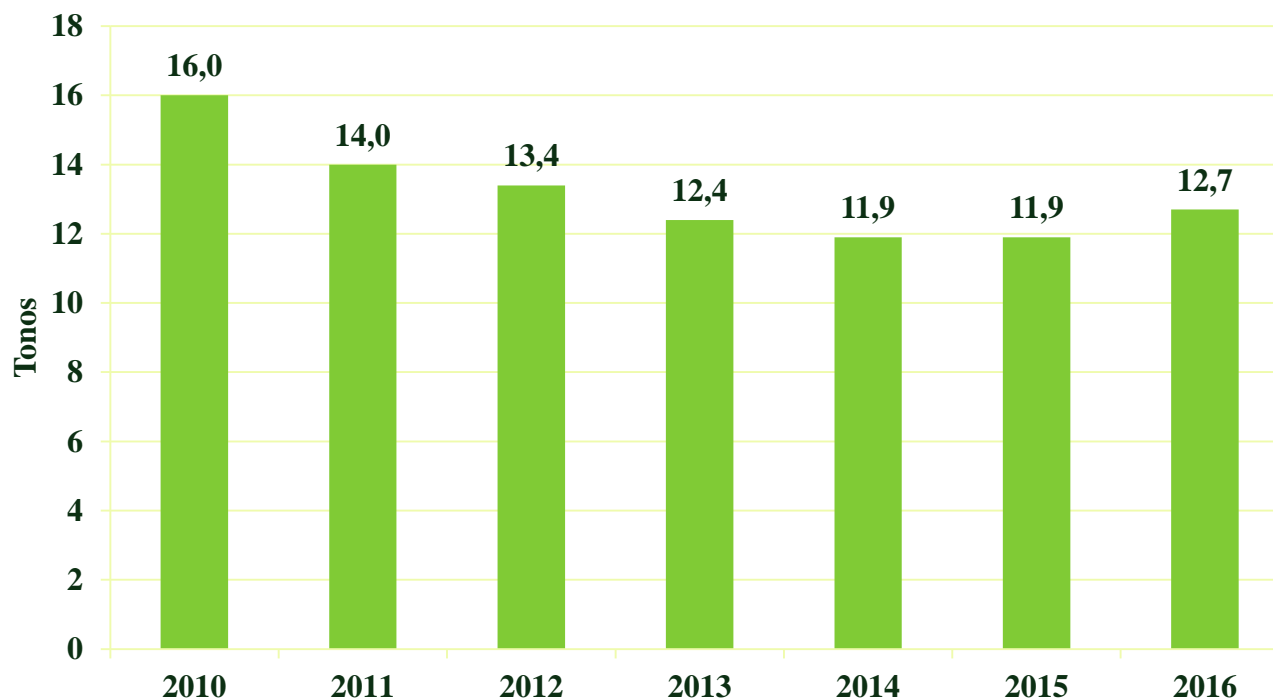
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Visi augalų apsaugos produktai, t (100 proc. veiklią medžiagą)	2712,7	2664,5	2703,8	2788,5	3385,1	3056,4
Fungicidai	488,9	540,9	604,9	739,3	741,2	690,1
Herbicidai	1715,2	1421,9	1394,2	1371,5	1432,7	1251,5
Insekticidai	42,3	39,9	43,6	30,7	45,3	53,8
Augimo reguliatoriai	313,5	513,0	502,9	599,5	1116,9	998,0

Antimikrobinių medžiagų maistui auginamiems gyvūnams pardavimai (skaičiuojant veikliąją medžiagą)

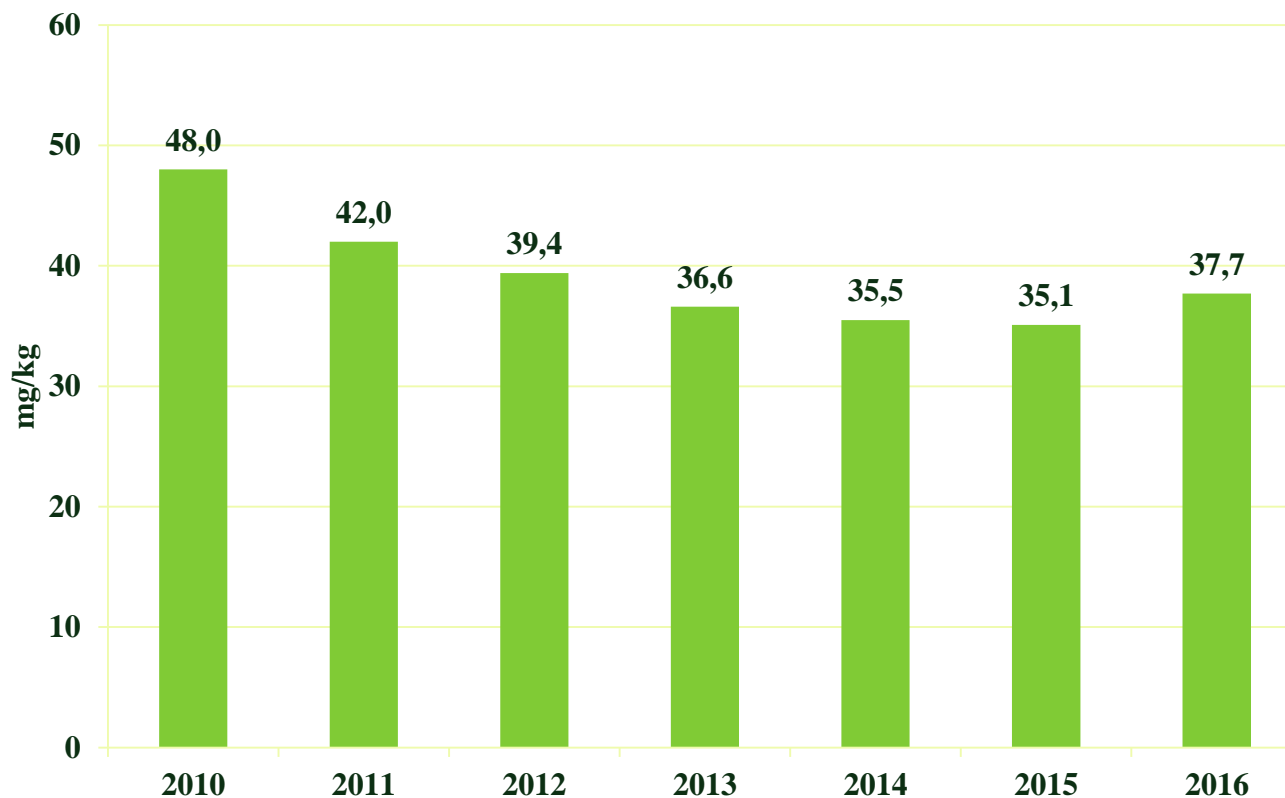
Per 2010–2016 m. laikotarpį Lietuva pateko tarp mažiausiai antibiotikų ūkiniam gyvūnams sunaudojančių šalių. 2016 m., palyginti su 2010 m., šalyje antimikrobinių medžiagų maistui auginamiems gyvūnams pardavimai sumažėjo nuo 16,0 iki 12,7 t (skaičiuojant veikliąją medžiagą), arba 20,6 proc. .

Antimikrobinių medžiagų sunaudojimas mg/kg biomasės maistui auginamiems gyvūnams

2016 m. antimikrobinių medžiagų sunaudojimas Lietuvoje pagal mg/kg biomasės maistui auginamiems gyvūnams (37,7 mg/kg) buvo žymiai mažesnis nei vidutinis Europoje (30-yje šalių) (124,6 mg/kg).

Žemės ūkio ir maisto produkcija, prarasta ūkiuose, dėl įvairių priežasčių, proc.

